

احسان عابدنیا

کارگردان فیلم کوتاه «پیام بر»

با حمایت تهیه‌کننده در تهران احساس غربت نداشتم

احسان عابدنیا با هفتمین ساخته خود به نام «پیام بر»، اولین حضورش در بخش داستانی جشنواره فیلم کوتاه تهران را تجربه می‌کند. «پیام بر» فیلمی بیست دقیقه‌ای است که طی سه روز در روستای کمرد در اطراف جاجرود فیلمبرداری شده است.

آیا مسیر فیلم‌سازی را به صورت آکادمیک آغاز کرده‌اید؟

من ورودی سال ۱۳۹۲ انجمن سینمای جوان اصفهان هستم و پس از گذراندن دوره‌ها، چند مستند ساختم، ولی پس از آن فعالیت فیلم‌سازی من تا اسفند سال ۱۳۹۹ متوقف شد تا اینکه در همین سال به‌طور تمام‌وقت شروع به ساخت فیلم کوتاه و داستانی کردم و از آن زمان تاکنون هفت فیلم ساخته‌ام. دوره‌های آموزشی من از انجمن آغاز شد و علاوه بر آن، چندین ورکشاپ مرتبط با نویسندگی، کارگردانی و تدوین را نیز گذراندم و از سال ۱۴۰۱ دانشجوی کارگردانی سینما هستم.

ایده فیلم «پیام بر» چگونه شکل گرفت و موضوع آن چیست؟

ایده فیلم «پیام بر» بر محور یک خاطره واقعی که یکی از هم‌محله‌ای‌ها برای تعریف کرده بود شکل گرفت. طبق این خاطره، نوجوانی برای رفتن به جبهه، اقدامات خاصی انجام داده بود و این خاطره برای من بسیار عجیب و جالب بود و ذهنم را برای چند ماه مشغول کرد. علاوه بر آن، کتابی به نام «روزهای پیام بری» نیز الهام‌بخش من شد تا ترکیب این دو منبع، ایده اصلی فیلم را شکل دهد.

«پیام بر» چند بازیگر دارد و در انتخاب بازیگران چگونه عمل کردید؟

فیلم «پیام بر» چهار بازیگر اصلی دارد و سایر بازیگران نقش‌های فرعی نابازیگرانی هستند که هنرور محسوب می‌شوند. از میان بازیگران اصلی، سه نفر قبلاً تجربه بازی در سینما و تلویزیون را داشته‌اند، بخصوص ایمان نظیفی، تجربه زیادی در فیلم‌های کوتاه و تئاتر دارد، اما دیگر بازیگران یعنی رحیم ملکی و علی چایچی بیشتر پیشینه تئاتری داشتند و بازیگر نقش اول کار جواد مدنی نیز سال‌ها در اصفهان در تئاتر فعالیت داشته و

عمدتاً در تئاتر کمدی ایفای نقش کرده است.

این فیلم از شکل‌گیری ایده فیلم تا پایان ساخت چه مدت زمان برد؟

این روند برای من نزدیک به دو سال طول کشید و فرآیند بسیار سختی بود. دلیل طولانی شدن روند، رد شدن فیلمنامه در اصفهان بود و شخصاً نیز قادر به پرداخت هزینه ساخت فیلم نبودم البته همه فیلم‌های قبلی را خودم ساخته بودم، اما این فیلم شرایط متفاوتی داشت و نیازمند حمایت مالی بود. من ابتدا به حوزه هنری و شهرداری اصفهان مراجعه کردم، اما فیلمنامه رد شد. سپس آن را به سازمان سینمایی سوره ارائه دادم و خوشبختانه قبول شد. همین امر سبب شد تا فیلم در تهران ساخته شود، نه اصفهان.

آیا ساخت فیلم در تهران برای شما چالش خاصی همراه داشت؟

به هر حال این اولین فیلمی بود که در تهران می‌ساختم و طبیعتاً برای من چالش برانگیز بود. بخصوص که حوزه هنری اصفهان فیلم را نپذیرفته ولی حوزه هنری تهران اعلام همکاری کرده بود و من مدتی درگیر همین پروسه بودم اما خوشبختانه حوزه هنری تهران و سازمان سینمایی برخورد بسیار خوبی داشتند و دیدشان نسبت به گروهی که در آن زمان در اصفهان مسئول بودند، بسیار بازتر بود. از طرفی عوامل کار کاملاً جدید بودند و من هم تجربه ساخت در شهری دیگر را نداشتم. با این حال، تهیه‌کننده همراه و حامی من بود و با درک شرایط، پشتیبانی لازم را فراهم کرد، به طوری که هیچ حس غربتی احساس نکردم و به لطف حمایت حرفه‌ای تیم، مراحل تولید بسیار خوب و روان پیش رفت.

حضور در این جشنواره پس از تجربه ساخت چند فیلم چه اهمیتی برای شما دارد و قدم‌های بعدی چیست؟

من هیچ‌یک از آثار قبلی‌ام را به جشنواره فیلم کوتاه تهران ارسال نکرده بودم، زیرا احساس می‌کردم که آن آثار هنوز قابلیت و پتانسیل لازم برای حضور در این جشنواره را ندارند. قطعاً این حضور تأثیر زیادی بر ادامه مسیر فیلم‌سازی من خواهد داشت. هر فیلم‌سازی دوست دارد که آثارش دیده شوند بخصوص که فیلم کوتاه در کشور ما، بستر عمومی برای انتشار و دیده شدن ندارد و جشنواره فیلم کوتاه تهران، به‌عنوان مهم‌ترین و بزرگ‌ترین جشنواره فیلم کوتاه کشور، فرصت مناسبی برای دیده شدن آثار فراهم می‌کند و کمک می‌کند فیلم در انتظار عمومی قرار گیرد. بعد از جشنواره نیز در پاتوق‌هایی سراسر کشور این فیلم‌ها پخش و مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرند و عموم مردم نیز می‌توانند این فیلم‌ها را ببینند. این امر برای فیلم‌ساز و فیلم اهمیت بسیار زیادی دارد و امکان دیده شدن و دریافت بازخوردهای حرفه‌ای را فراهم می‌کند.

مرتضی رشیدی

کارگردان فیلم کوتاه «مرخصی»

سعی کردم در نوع روایت ادای دینی به چخوف داشته باشم

«مرخصی» فیلمی چهارده دقیقه‌ای ساخته مرتضی رشیدی است. این کارگردان پیشتر فیلمی با عنوان «در قبرستان» ساخته و برای اولین بار است که در جشنواره فیلم کوتاه تهران حضور می‌یابد.

فیلم «مرخصی» به چه موضوعی می‌پردازد؟

فیلم «مرخصی» در واقع بر اساس داستان کوتاهی به نام «نامه اشتباهی» ساخته شده است. این داستان در کتابی با عنوان «۹۵» که مجموعه منتخب داستان کوتاه بود توسط انتشارات آرنا چاپ شده و خودم آن را نوشته‌ام؛ یعنی اقتباس از اثر خودم است. من سعی داشتم که نوع داستان و امداار روایت و فضای داستان‌های کوتاه چخوف باشد و در نوع روایت و قصه پردازی ادای دینی به چخوف داشته باشم.

ساخت فیلم کوتاه را چگونه آغاز کردید؟

رشته دانشگاهی من سینما بوده است و کارشناسی سینما را با گرایش تدوین به پایان رساندم. در ابتدا نیز در زمینه تدوین فیلم‌های مستند و چند فیلم داستانی فعالیت می‌کردم و هم‌زمان با این فعالیت‌ها، ساخت تیزرهای تبلیغاتی را نیز انجام می‌دادم. به این ترتیب فضای کار فیلم‌سازی برایم آماده شد و در حال حاضر نیز مشغول کار روی فیلم کوتاه بعدی هستم.

فیلم «مرخصی» چند بازیگر دارد؟

بازیگران اصلی این کار آقای بهزاد دورانی، آقای اسکندری و آقای مهرانی هستند. دو بازیگر دیگر یعنی آقای رضوی و آقای زهرآبادی نیز نقش‌های کوتاهی ایفا کرده‌اند. در واقع بار اصلی فیلم بر دوش بهزاد دورانی است و کل فیلم حول او می‌چرخد.

فرایند ساخت فیلم چقدر طول کشید و فیلمبرداری در چه لوکیشنی انجام شد؟

لوکیشن فیلم یک کارخانه تولیدی به نام شرکت «پدیده اطلس سرما» بود که سرمایه‌گذار کار نیز همین شرکت بود. فیلمبرداری در همان کارخانه انجام شد و مجموعاً سه روز طول کشید. این کارخانه در استان مرکزی واقع شده است. فرایند ساخت این اثر از جمله انتخاب بازیگر و عوامل، حضور فیلمبرداران آقای گرجیان که لطف بسیار داشتند و ست‌آپ کردن و هماهنگی عوامل حدود یک ماه زمان برد.

برخی معتقدند فیلم کوتاه نباید صرفاً به عنوان پله‌ای برای ورود به سینمای بلند دیده شود و گروه دیگر برعکس! نگاه شما به ساخت فیلم کوتاه چگونه است؟ آیا آن را زمینه‌ای برای ورود به سینمای بلند می‌دانید؟

من فکر می‌کنم اصول و دستور زبان فیلم‌سازی در همه قالب‌ها یکسان است. چه یک پلان باشد، چه یک فیلم کوتاه یا بلند، به شرط آن که اثر تولید شده قابل قبول، قابل دفاع و اثرگذار باشد. مهم کیفیت و حرفی است که فیلم می‌زند. فکر می‌کنم سوی این انتقاد بیشتر به آن دسته از دوستان است که برای ورود به سینمای بلند کمی عجله دارند و سعی می‌کنند با تزریق سرمایه، حضور بازیگران چهره یا شوآف به این هدف برسند. به نظر من در نهایت خود فیلم یا همان نفس فیلم است که اهمیت دارد حال چه ده دقیقه باشد، چه هفتاد دقیقه!

آیا در مسیر ساخت فیلم «مرخصی» با چالش خاصی مواجه شدید؟

خوشبختانه تهیه‌کننده فیلم بسیار همراه بود و سرمایه‌گذاری کار را نیز برعهده داشت. تمام شرایط را فراهم کرد و کارخانه‌اش را در اختیار ما گذاشت و در زمینه هزینه‌های تولید و تجهیزات نیز نهایت همکاری را نشان داد. بنابراین از این بابت مشکلی نداشتیم و چالش خاصی جز مسائل معمول تولید که برای همه فیلم‌ها وجود دارد، وجود نداشت.

